

УТВЪРЖДАВАМ:

*Директор на
ПГЕЕ „Апостол Арнаудов”
Русе*

ЕТИЧЕН КОДЕКС
*на училищната общност
в Професионалната гимназия по
електротехника и електроника
„Апостол Арнаудов“*

гр. Русе, 2024 г.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящият кодекс определя етичните правила за поведение на участниците в училищната общност на Професионалната гимназия по електротехника и електроника „Апостол Арнаудов“ – гр. Русе.

Чл. 2. (1) Училището е място, където се изгражда сплотена училищна общност на ученици, учители и родители.

(2) Тази общност постига високи резултати и успехи на принципа на общото действие, като подпомага и допълва личните усилия на всеки.

(3) Всички членове на общността се отнасят с уважение помежду си и си помагат за постигането на една обща цел: по-добро образование, квалификация и професионализъм.

Чл. 3. (1) Всеки учител, служител и работник осъществява своите професионални задължения в услуга на учениците и допринася за формиране облика на училището.

(2) За всеки работещ в училището е чест и морален дълг да спазва принципите на професионалната етика.

Чл. 4. Етичните правила в този кодекс са приложени за работещите в ПГЕЕ „Апостол Арнаудов“ и се отнасят до:

1. Отношенията между учители и ученици;
2. Учители и помощен персонал;
3. Учителите;
4. Работещите в училището и родителите;
5. Права и задължения на учителя, определени със Закона за предучилищното и училищно образование и Етичния кодекс за работа с деца.

Чл. 5. Етичният кодекс има за цел да:

1. Определи етичните стандарти за професионална дейност на учителя;
2. Развива култура и професионални ценности, основани на принципите на хуманност, законност, демократичност и зачитане правата на човека;
3. Подпомогне приобщаването на учителите към процеса на изграждане на обща европейска култура;
4. Повиши общественото доверие към учителите.

ГЛАВА ВТОРА УЧИЛИЩНИ ЦЕННОСТИ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

Чл. 6. Базовите ценности, изповядвани от училището са:

1. **Компетентност** - учителят, служителят и работникът притежава знанията, уменията и квалификацията за заеманата длъжност.
2. **Ефективност** - учителят, служителят и работникът постига максимални резултати от труда при минимално физическо и психическо усилие и разход на ресурси.
3. **Отговорност и изпълнителност** - учителят, служителят, работникът и ученикът имат развито чувство за дълг при изпълнение на трудовите си задачи.
4. **Отзивчивост** - учителят, служителят, работникът, ученикът и родителят се отзовават при търсенето на информация, помощ, подкрепа, съдействие.
5. **Вежливост** - учителят, служителят, работникът, ученикът и родителят имат устойчиво и любезно поведение.

6. **Честност** - учителят, служителят, работникът, ученикът и родителят коректно представят своята гледна точка.
7. **Лоялност** - учителят, служителят и работникът се отнасят почтено и уважително към институцията.
8. **Подходящ външен вид** - учителят, служителят, работникът и ученикът се стремят да изглеждат по начин, съответстващ на средата, в която работят и учат.

Чл.7. Училището се стреми към постигане на:

1. Максимални резултати в учебно възпитателната работа;
2. Обществено признание - създаване на привлекателна визия на училището;
3. Ползност за обществото - подпомагане на общественоеикономическото развитие на страната ни;
4. Колегиални отношения - изграждане на взаимноприемливи отношения между всички членове на организацията.

ГЛАВА ТРЕТА ПЕДАГОГИЧЕСКИ И НЕПЕДАГОГИЧЕСКИ ПЕРСОНАЛ

Нормативна база

Чл. 8. Всеки учител и служител е длъжен да познава и спазва:

1. Специфичните за образователната система нормативни документи – ЗПУО и Държавните образователни стандарти
2. Закона за професионалното образование и обучение;
3. Закона за защита на личните данни;
4. Закона за закрила от дискриминация;
5. Етичния кодекс на работещите с деца;
6. Закона за защита на детето;
7. Вътрешноучилищните документи - правилници, правила, инструкции, инструктажи и други.

Поведение и облик на учителя в обществото

Чл. 9. Учителят изпълнява своите задължения в услуга на учениците, като:

1. Дава личен пример с поведението си.
2. При изпълнение на професионалните си задължения търси подкрепата на родителите, Отдел "Закрила на детето", Дирекция "Социално подпомагане", Детска педагогическа стая.
3. Сътрудничи с неправителствени организации и представители на обществеността, като запазват професионална независимост.
4. Спазва стриктно своите задължения, определени в педагогическата дейност на училището и Правилника за вътрешния трудов ред, като носи отговорност за своите действия и бездействия.
5. Не злоупотребява с правомощията си.
6. Поддържа външен вид, който не уронва престижа на училището.
7. Не употребява алкохол или упойващи вещества, които могат да повлияят при изпълнение на задълженията му.
8. Поддържа постоянния контакт между членовете на училищната общност на основата на най-пълна информираност.
9. Всички задължения на учителя са свързани с основното му право да изисква подобаващо уважение и признание за своя труд.

10. Учителят има решаваща роля за формирането на достойни личности и достойни граждани на обществото, основано на демократичните ценности в България.

11. Чрез обучение и морално възпитание учителят подготвя учениците за бъдещата им активност в гражданското общество.

Отношение към учениците

Чл. 10. Учителите и непедагогическият персонал защитават правата на колеги и на ученици, като:

1. Не уронват достойнството на обкръжаващите ги.
2. Опазват училищна тайна и особеностите в семействата на учениците.
3. Не изнасят информация, която би намалила училищния имидж.
4. Зачитат вярванията и начина на живот на другите вероизповедания, съвместени в правовата държава.
5. Не допускат дискриминация, основана на пол, раса, език, религия, убеждения, мнения, национален или социален произход. С работата си осигуряват качествено знание и възможност за най-пълна изява и развитие на потенциала у всеки ученик.
6. Проявяват добронамереност, безпристрастност, индивидуален подход и уважение към учениците и създават условия на равнопоставеност между учениците.
7. В процеса на работа и в конфликтни ситуации не използват оскърбителна лексика и/или обидни квалификации.
8. Мотивират своите анализи и оценки по предварително изработени критерии, с които запознават учениците и родителите.
9. Постоянно въвеждат модерни форми на обучение и преподават новите тенденции на съвременното знание, като същевременно повишават личната си квалификация.

Поведение, недопускащо прояви на корупция и конфликт на интереси

Чл. 11. Учителите, служителите и работниците не се възползват от правомощията си с цел лично облагодетелстване или друга користна цел.

Чл. 12. Когато станат известни факти и обстоятелства за възникнал конфликт на интереси, работещите в гимназията уведомяват директора за това.

Чл. 13. Учителите не допускат да бъдат поставяни във финансова и друга зависимост от отделни лица, които могат да повлияят на обективното поставяне на оценки.

Чл. 14. Педагогическите специалисти нямат право да участват при изготвянето на изпитни материали и да извършват проверка и оценка на изпитни работи, ако срещу заплащане са подготвяли ученици за тези изпити и заплащането е било от името и за сметка на тези ученици.

Чл.15. В началото на всяка учебна година педагогическите специалисти подават пред директора на училището декларация относно обстоятелството дали срещу заплащане от името и за сметка на ученици през предходната учебна година са извършвали обучение или подкрепа по чл. 178, ал 1, т. 2 – 7 и чл. 187 ал. 1, т. 2 -4 от ЗПУО и че това не са били ученици, с които са работили в ПГЕЕ „Апостол Арнаудов“.

Чл. 16. Преди включването за участие в Държавните зрелостни изпити, като квестори, консултанти и оценители, педагогическите специалисти подават декларация, че не са подготвяли ученици за съответния изпит срещу заплащане, както и че не са родители на ученици, участващи в тези изпити.

Чл. 17. В случаите, когато педагогически специалист не подаде декларация или попълни декларация с невярно съдържание, същият носи наказателна отговорност по реда на Кодекса на труда.

Взаимоотношения между учители

Чл. 18. Учителите изпълняват коректно и добросъвестно заповеди и задължения, съответстващи на ЗПУО и Държавните образователни стандарти.

Чл. 19. Учителите могат да откажат изпълнението на заповеди, нареждащи им да извършат незаконни действия.

Чл. 20. Учителите дават точни и обективни отчети пред директора за изпълнението на служебните им задачи.

Чл. 21. Между учителите НЕ се допускат никакви форми на дискриминация.

Чл. 22. Учителят, служителят или работникът се стреми да не предизвиква с поведението си конфликтни ситуации, а при възникването на такива се стреми да ги преустанови или разреши като запазва спокойствие, контролира емоциите и действията си и не допуска участие в скандали и прояви, несъвместими с добрите нрави.

Чл. 23. Учителите, служителите и работниците не обсъждат в частните си разговори личния живот, имущественото състояние, степента на квалификация, размери на възнаграждения и хонорари, както и поведението на колегите си.

Чл. 24. Учителите оказват помощ помежду си, основана на добронамереността, взаимното доверие и на общите училищни цели.

Служебна информация и поверителност

Чл. 25. Обработването на лични данни се осъществява съобразно международните принципи за защита на данните и вътрешното законодателство.

Чл. 26. (1) Служебната информация не може да бъде използвана за користна цел и не може да се разгласява пред трети лица освен по предвидения от закона ред.

(2) Учителят, служителят или работникът не оповестяват информацията и фактите, които са им станали известни при/или по повод изпълнение на служебни задължения или представляват служебна тайна.

Чл. 27. (1) Учителят, служителят или работникът използва данните и документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения при спазване правилата за защита на информацията.

(2) Учителите и служителите нямат право да изнасят и да обработват извън училището документи с лични данни на ученици и на работещи.

Чл. 28. Учителят спазва нормативните изисквания за достъп до информация като съблюдава правилата за защита на класифицираната информация.

Чл. 29. Не се вписват неверни данни в документи издавани, съхранявани или изисквани за нуждите на Министерството на образованието и науката

Чл. 30. Учителят, служителят или работникът е длъжен да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен.

Чл. 31. Учителят, служителят или работникът, който е напуснал училището, няма право да се възползва, да злоупотребява или да изнася информация, която му е станала известна поради или във връзка с длъжността, която е заемал.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА УЧЕНИЦИ

Чл. 32. Личната отговорност на ученика означава:

1. Съобразно собствените си възможности и наклонности да се учи колкото може по-добре;
2. По време на учебните часове мястото на ученика е в клас;
3. Да се отнася вежливо към учителите и да изпълнява поставяните му учебни задачи;
4. Да не решава конфликтите в училище с агресия;
5. Да спазва правилника за дейността на училището;
6. Да спазват правилата за поведение в паралелката и в училището;
7. Да иска съвети от учители и родители, когато се налага;
8. Да уважава различните мнения;
9. Да оказва помощ на нуждаещите се;
10. Да изисква информация по всички интересувачи го въпроси.
11. Да полагат грижи за съхраняване на учебниците.

Чл. 33. Право на ученика е да бъде зачитано мнението му и да бъде уважавано достойнството му.

Чл. 34. Право на ученика е и да участва в ученически общности и групи по интереси.

Чл. 35. (1) Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище.

(2) Ученикът допринася за този благоприятен училищен климат със своите добронамерени и приятелски отношения със съучениците си.

(3) В конфликтни ситуации ученикът прекратява диалога с отсрещната конфликтна страна и търси съдействие от класния си ръководител и/или педагогическия съветник.

Чл. 36. Основните правила за приятелски отношения между учениците са:

1. Не употребяват нецензурни изрази;
2. Не сплетничат един за друг;
3. Не си служат с обидни обръщения, принуда и прякори на съучениците си;
4. Пазят личните вещи на съучениците, по същия начин както своите;
5. Предават намерени вещи и пари в училищната канцелария или на педагогическия съветник;

6. Не правят сравнения между собствените постижения и неуспехи с тези на свои съученици;
7. Не разпространяват лична информация и медийни материали, касаещи съучениците и учителите им в социалните мрежи на интернет.

Чл. 37. Учениците НЕ правят изказвания и призови към съучениците си за участие в мероприятия, нарушаващи обществения ред.

ГЛАВА ПЕТА РОДИТЕЛИ

Чл. 38. Родителите помагат според възможностите си за да се утвърди трайно авторитетът на училището.

Чл. 39. Основните права на родителя или настойника са:

1. Периодично и своевременно да получават информация за успеха и развитието на децата им в образователния процес, за спазването на правилата в училището и за приобщаването към общността;
2. Да се срещат с училищното ръководство, класния ръководител и другите педагогически специалисти в определеното им приемно време или в друго удобно за двете страни време;
3. Да се запознаят училищния учебен план, по който се обучава детето им;
4. Да присъстват и при тяхно желание да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на тяхното дете като ученик в гимназията;
5. Най-малко веднъж годишно да получават информация, подкрепа и консултиране в ПГЕЕ „Апостол Арнаудов“ по въпроси, свързани с обучението, кариерното ориентиране и личностното развитие на децата им.
6. Да избират и да бъдат избирани за членове на Обществения съвет в училището;
7. Да изразяват мнение и да правят предложения за развитието на училището и подкрепата на личностното развитие.

Чл. 40. Основни задължения на родителя или настойника са:

1. Да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
2. Да осигурява редовното присъствие на детето в училище;
3. Да следи и насърчава неговите успехи;
4. Да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие;
5. Съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
6. Съобразява се с индивидуалните потребности и желания на детето.
7. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения.

Чл. 41. (1) Задължение на родителя или настойника е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.

(2) Родителят редовно участва в организираните от училището родителски срещи;

Чл. 42. По отношение на своето дете родителят осъществява своите задължения, като:

1. Упражнява контрол и въздейства чрез своя авторитет без насилие, като зачита детето и спазва основните му права;
2. Възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолюбие;

3. Полага системни усилия да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички членове на училищната общност;
4. Подготвя детето за живота и има една основна морална задача - да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.

Чл. 43. (1) В случаите, когато родителят констатира нарушения на етични правила, учебни планове и програми и други нередности уведомява писмено директора на училището за това, на което директорът на училището дължи писмен отговор за проверките, констатациите и предприетите действия и мерки в законоустановените срокове.

(2) Родителите не влизат в конфликти с учители и други длъжностни лица от училището, използвайки обидни квалификации.

(3) Родителите не допускат обсъждането на учители и техните личностни качества, методи на преподаване, учебно съдържание и критерии за оценяване в присъствието на своите деца или други ученици.

Чл. 44. (1) Родителите, чиито деца се нуждаят от обща или допълнителна училищна подкрепа подават заявление до директора на училището, в резултат на което ученикът се обследва за идентифициране и оценка на индивидуалните потребности.

(2) Родителят се запознава срещу подпис с оценката на индивидуалните потребности и с плана за подкрепа, изработени от училищния екип за образователна подкрепа;

Чл. 45. При извънредни обстоятелства родителите могат да посещават училището, за което уведомяват училищното ръководство по телефона, а при спешност – дежурния охранител, след което им се осигурява придружител до нужното им длъжностно лице или детето им.

ГЛАВА ШЕСТА КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 46. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали казуси, към ПГЕЕ „Ап. Арнаудов“ - Русе се създава Комисия по етика.

(2) Членовете се избират от Общото събрание за срок от три години.

(3) Комисията се избира в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс.

Чл. 47. (1) Комисията по етика:

1. разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс;

2. дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

3. приема Правилник за дейността си, който се утвърждава на заседание на Общото събрание.

Чл. 48. Всеки заинтересован член на училищната общност има право да внесе сигнал в Комисията по етика.

Чл. 49. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпването им.

(2) При установено неспазване на този кодекс Комисията налага санкция.

(3) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 50. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си пред Общото събрание на колектива.

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Правилата на поведение, съдържащи се в този Етичен кодекс, са неизменна част от ежедневната дейност на училищната общност.

§ 2. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законност на действията и защита от неоснователни обвинения.

§ 3. Чрез спазване на правилата на поведение, заложен в Етичния кодекс и приети от всеки учител, работещ и учещ в училището се допринася за изграждането и утвърждаването на положителен образ на ПГЕЕ „Апостол Арнаудов” – гр. Русе.

§ 4. Учителите и служителите от ПГЕЕ „Апостол Арнаудов” – гр. Русе поемат моралния ангажимент, както в своята професионална дейност, така и в личния си живот да се ръководят от принципите и правилата на настоящия Етичен кодекс.

§ 5. Настоящият кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.

§ 6. Контролът за спазване на нормите на настоящия Етичен кодекс се осъществява от Комисията по етика.

§ 7. С настоящия Кодекс се запознават всички членове на училищната общност на Общо събрание на работниците и служителите, на родителски срещи и в часа на класа срещу подпис.

§ 8. Етичният кодекс е създаден на основание чл. 175, ал. 1, 2 и 3 от Закона за предучилищното и училищно образование. Приет е на заседание на Педагогическия съвет (Протокол № 12/12.09.2024г.) съгласно чл. 263, ал. 1 т. 14 от ЗПУО, на заседание на Общото събрание (Протокол № 06/13.09.2024г.) и с решение на Обществения съвет (Протокол № 05/11.09.2024г.) съгласно чл. 269, ал. 1, т. 11 от ЗПУО. Утвърден е със Заповед № РД-01-от 17.09.2024г. на директора на гимназията.

СТАНДАРТИ ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

Отнасяйте се към всички граждани с уважение. Отнасяйте се с другите така, както вие искате да се отнасят към вас.

Проявявайте неутрална и честна позиция спрямо всички хора. Реализирайте поведение, лишено от пристрастия, честно и равнопоставено отношение към всички граждани.

Демонстрирайте външен вид и поведение, които да се отразят положително върху имиджа на училището. Начинът на обличане говори за нашето отношение. Носете облекло, подходящо на заеманата длъжност. Помнете, че това, което носите, се отразява на вашето настроение, на грижата, която полагате в работата си, и на реакцията на гражданите.

Отговаряйте осведомено и предоставяйте актуална и точна информация. Стремещт на служителите на училището да бъде максималното подпомагане на гражданите.

Поддържайте професионално отношение. Професионализмът се разкрива чрез работата, която се върши етично, компетентно и позитивно.

Насърчавайте работа в екип. Работата в екип е способността за съвместна работа за та постигане на обща цел. Способността да се насочват личните постижения към организационни цели, е формулата обикновените хора да постигат необикновени резултати.

Спазвайте ангажиментите си. Помнете, че важен елемент от качествено обслужване на гражданите е посрещането на техните нужди и очаквания.

Отговаряйте навреме. Отделяйте на гражданите необходимото време.

Променяйте вашата организация. Старайте се всеки ден да установявате отлична работна етика и да намирате начини да участвате активно в работата на гимназията.

Духът на служителите е важен и зависи от максималните усилия на всички.

Създайте ваш собствен стил на обслужване на гражданите. Бъдете искрени и последователни по всяко време. Помнете, че личните ви качества се отразяват на стандартите, които създавате за самите себе си.